

letni slavnosti, radostno vsklikovaje: Slava! Na zdravje! Pan Bog živi literarno vzajemnost česko-slovensko!"

— C. k. deželna vlada je 1. maja razglasila to-le: „C. kr. ministerstvo bogočastja in nauka je, potem ko se je posvetovalo s praktičnimi izvedenci in šolniki, sklenilo s razpisom od 16. u. m. št. 2425 popolnoma odpraviti delitve šolskih daril (premi) na vseh javnih in privatnih ljudskih šolah. Ta visoki ukaz se tedaj razglaša s tem pristavkom, da se vsem dotičnim šolskim organom dolžnost naloži, ta ukaz spolnovati, pri tem pa vendar visoko ministerstvo upanje stavi na to, da občine, šolski prijatelji in dobrotniki, ki so dozdej darovali za pripravo šolskih premij, tudi za naprej ne bodo odtegnili šolam svoje roke ter dovolili, da se taki pripomočki obrnejo v kako drugo koristno rabo, namreč, da se posebno napravijo ali pomnožijo bukvarnice za mladost, da se delijo med uboge učence bukve, pisavne potrebščine, čevlji, obleka itd. v prid prave omike za mladost.“

— 70. rojstvenemu dnevu 7. dne t. m. slavnega Fr. Palackega čestitala so po telegramih vsa naša narodna društva in še posebej dr. J. Bleiweis in dr. E. Costa.

— Sl. čitalnica ljutomerska je po svojem tajniku gospodu dr. V. Zarniku blagovolila poslati naši čitalnici dve lepi fotografiji, ktere predstavljajo grupo slovenskih naših bratov na Ogerskem. Vzeti so obrazi prav iz sredine ogerskih Slovencev, to je, iz fare Belotinec imenovane, v Zaladski županiji. Izdelal je lični fotografiji ogerski fotograf Fr. Tömöry. Čitalnica naša, jako hvaležna sestrici svoji v Ljutomeru za mili ta dar, odločila je zanimivima slikama častno mesto v bralnici svoji.

— Sloveči naš umetnik pevstva gosp. Fr. Grbec, dozdej učitelj v Trnovem pri notranjski Bistrici, se je svoji službi odpovedal. Kakor slišimo, je dobil od več gledališč ponudeb za operista.

— Potovalo nas je 12 prijateljev 7. dne t. m. — tako nam piše znanec — iz Ljubljane na Šmarno goro veselega srca in brez strahu, ki ga Slovencem nasprotni pisarji delajo po časnikih. Pod goro nas prijazno sprejme množica kmetiškega ljudstva se živio-klici, in med tem celó možnarji pokajo. Začudivši se temu nepričakovanemu sprejemu, izvemo, da so nam s tem hoteli pokazati, da niso sovražni svojim sorodnjakom mestnim. Le prenašlo smo se morali posloviti od domoljubne množice, kateri tu izrekam srčno zahvalo za preprijazni sprejem v imenu svojem in svojih prijateljev.

— (*Društvo Sokola*) napravi, ako bode vreme ugodno, 28. dne t. m. izlet na deželo in sicer čez Jezico, Gameljne, Šmartno, Tacen v Št. Vid poleg Ljubljane.

— (*Dramatično društvo*) ima izredni občni zbor v nedeljo 21. junija ob pol 11. uri zjutraj v čitalnični dvorani. Vrsta razgovorov bode: 1. Sporočilo začasnega odbora; 2. nasvet odborov o predstavah v javnem gledišči; 3. nasveti posamesnih družabnikov; 4. volitev novega pomnoženega odbora, prvosednika in blagajnika.

— Sejm ljubljanski se začne drug teden po sv. Petru in Pavlu, to je, v pondeljek 6. dne prihodnjega meseca.

— Brez konca in kraja se sesedavajo gospodje profesorji na gimnaziji naši, kakor piše „Slov. Narod“. Da obravnajo v svojih sejah važne reči, ni dvombe; kakove pa, tudi mi nismo mogli izvedeti za gotovo, a to smo slišali, da iz ene teh séj sta jo celó pobegnili oba kateheta gospoda dr. Gogala in Marn; morala je toraj seja jako jako viharja biti. Izključili so učenca, kakor čujemo, nadepolnega, in neka poredna „fama“ raznaša pravlico, da je padel „als Opfer dem Professor

Hönig und dem Professor Marn.“ Hönig in Marn, Marn in Hönig — naj obračamo kakor koli te imeni, nikakor ne moremo uganiti soglasja v tej zastavici. Toda, kar je danes še skrito, utegne jutri biti že očito. — Potrdilo se nam je tudi to, kar je „Slov. Narod“ omenil, da je gimnazijsko ravnateljstvo slovenski mladini po slovenskih učiteljih odsvetovalo branje slovenskih časnikov, — a da bi se bilo po nemških učiteljih odsvetovalo branje nemških časnikov, tega nismo še izvedeli dozdej. Pri tej priliki so neki déli vse slovenske časnike na kritično reščeto in „Slov. Nar.“ bi rad izvedel, kaj se je reklo o njem — kot najmlajšem „wühlerji“ za narodne pravice. „Novice“ pa niso nič radovedne zaradi tega, ker so si v svesti, da pri tej kritiki niso dobile nič boljšega „klasa“ kakor onega, ki ga jim je — naši bralci se še spominjajo „Schmierblatta“ — pred par leti dal ad majorem germaniae gloriam neki gimnazijsk učitelj; tudi „Šolski Tovarš“ je še le unidan skupil to svoje. Mi sicer ne poznamo šolskih postav na tanko in morebiti se motimo, ako mislimo, da tudi šolska mladež sme brati časnike. To pa vemo za gotovo, da dijaki že 25. let beró „Novice“, v kterih je celó že pred 48. letom prišla marsikaka dijaška pesmica na god kakemu ljubljensmu profesorju (Krsniku, Martinaku, Novaku itd.) na svitlo. Sploh je zvesto vodilo vsem slovenskim časnikom: „za vero, cesarja in dom“; ta trójica pa nima nikakoršnega strupa v sebi, kakor ga ima marsikaka nemška „Zeitung.“ Odraščena šolska mladina po vsem svetu bere dandanes časnike, in mladež je nada tudi domovini naši, ako se marljivo uči šolskih reči, pa poleg tega tudi kak slovensk časnik bere, namesti da gré v nemško gledišče gledat „Die Mönche“, „Die schöne Helena“ itd. In na česa neki se more dandanes ob času toliko hvalisanega „liberalizma“ opirati odsvetovanje časniškega berila odrasleni mladini, ako se 14letnemu dečku po medvérski postavi celó pravica dovoljuje, da sme vero premeniti!! — Vse to premišljeva se smo se naposled spomnili starodavnih pravil: „Quidquid agis, prudenter agas, et respice finem“, — „plus pressa, altius surgit“ itd.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Iz Dunaja. Iz zbornice poslancev imamo o sklepih finančnih zadev še omeniti, da je bil sprejet predlog, po katerem naj se ves sedanji državni dolg*) zenači tako, da bodo — razun 7 vrst obligacij, med njimi so loterijska posojila — samo ena sorta obligacij, z enacimi obrestmi po 5 od 100. Sprejeta je bila dalje postava, da se smejo prodati nekatere državne lastnine,**) in da sme vlada na pósodo vzeti 25 mili-

*) Po „Wiener Zeitg.“ je znašal avstrijski državni dolg, na 5 odstotkini kapital prerajtan, konec 1867. leta 3.009,804.134 gold., in sicer stareji založeni dolg (fundirte Schuld) 9,701.621 goldinarjev, novejši založeni dolg 2.674,889.170 gold., nezaloženi dolg (schwebende Schuld) pa 425,213.443 gold. Razun tega dolgá je še dolgá 808,034 gl., na še neplačanih dobitkih loterijskih posojil, 12,953.728 gold. na odškodnih dohodkih in plačila bavarski vladi z 1,750.000 gold. Dolg za zemljiščino odvezo je konec preteklega leta znesel 519,459.760 gold. Obresti (činža) za ves državni dolg se plačuje vsako leto 127 milijonov in 718.147 gold., obresti za dolg zemljiščine odveze pa 25 milijonov in 893.970 gold. Od 1866. leta se je državnega dolgá več narastlo za 105 milijonov in 810.029 gold.; dolg zemljiščine odveze se je zmanjšal za 4 milijone in 96.665 gold.

**) Državno posestvo našega cesarstva znaša 1 milijon in 700.000 oralov gozda, 100.000 oralov planin in pašnikov, 30.000 oralov njiv, senožet in vrtov, tedaj

jonov gold. pa jih povrniti s tem, kar skupi iz prodanih državnih lastnin. V tej seji, ko je šlo za to, kako bi se državni blagajnici pridobilo to, kar jej bode primanjalo konec tega leta, se je med drugim tudi dr. Toman ustavljal povišanju zemljiščin in hišnih davkov (glej: govor njegov na 196. strani) in ministerstvo je dobilo sporočilo, naj kmalu naznani, kako misli, da bi se dobilo, kolikor primanjkuje državnim blagajnicam. — Ministerstvo je zbornici poslancev že izročilo te predloge, v katerih žalibog! nahajamo povišanje priklad pri zemljiščinem davku za eno dvanajstinko, pri hišnem razrednem davku za eno četrtninko in pri pridobnini in dohodnini za 3 petinke. Vsi ti davki bi donesli od 7 do 8 milj. gold. za letošnje leto. — V seji 10. dne t. m. je prišla za kranjsko deželo važna stvar v razpravo: železnica namreč iz Trbiža v Ljubljano. Dotični odbor je nasvetoval, naj vlada tistemu, kdor napravo te železnice prevzame, porok bode za to, da od stroškov, ki so za zidanje cenjeni na 16 milijonov in 320.000 goldinarjev za 13 $\frac{6}{10}$ milj, dobiva vsako leto gotovih 5 od 100 obresti (činža). Dr. Klun je zagovarjal ta predlog, pa jo nazadnje zavil na neko „mednarodno“ stran, za katero nimamo srca, dokler se narod naš ne postavi na to mesto, ker mu gré, da se mu sili vsaka druga omika, le ta na naravni poti ne. Njemu nasproti je državni kancelar Beust, tudi zagovarja to železnico, odločno priznaval Slovence kot samostojin faktor, s katerim je treba računati. Štajarski poslanec Lohninger ni bil sicer nasproti, da se kaj pomoči dovoli tej železnici, pa govoril je tako, da je bilo očitno, da mu naša železnica ni po godu — samo iz ljubezni do nas! Dr. Toman pa je njegovo besedovanje djāl na cedilo ostre kritike. Drugi pot prinesemo več iz te razprave, po kateri je z vsemi glasovi zoper 6 obveljal gori omenjeni predlog.

Česko. Iz Prage. Glavno naše mesto je doživelo zopet dni, ki so se zlatimi pismenkami zapisani v zgodovino slovansko. Obhajala se je 50letnica, kar je

skupaj 1 milijon in 830.000 oralov svetá. Vsakoletni dohodki vseh državnih posestev znašajo zdaj 1 milijon in 500.000 gld., in sicer gozdi 1 milijon in 200.000 gold., 200.000 do 300.000 gold. pa državne grajščine.

ustanovljen česki muzeum, in čestital je ves slovanski svet temu slovesnemu dnevu. Ko se je ta dan praznoval bolj tiho, se je 70. rojstni dan visokoučenega zgodovinarja in prvega buditelja slovanske zavesti na Českem — „očeta českega“ dr. Fr. Palackega obhajal tako svečano, da tako se ni častil še noben prosti mestjan. Sijajna baklada, slovesnost v gledišču, pokloni od vseh strani, telegramov na stotine, ustanovitev štípendije z 10.000 gold. pod njegovim imenom in še več družega je bilo znamenje, kako ves narod ljubi in spoštuje svojega prvaka, ki spisuje zgodovinske knjige naroda českega tolike cene, da jih spoštuje ves svet.

Hrvaško. — Ogerska in Hrvaška ste na tem, da sklenete pogodbo med seboj, ktera določuje razmero trojedne kraljevine do ogerske krone. Kakor je hrvaški deželni zbor zdaj čudovito sestavljen, je gotovo, da pritrdi tej pogodbi, po kateri bode trojedna kraljevina životvarila, dokler se ne prestroji v ogerske županije. Reke ne spusti Magjar iz rok, in Istra in Dalmacija, sestre našemu pomorstvu, bote služile magjarskemu brodovju. — Tako se mnogi Magjar-Orszagani zibljejo v sladkih sanjah. Drugi pa si mislijo: ne bode li vse to hiša iz kvart, ktero podere prvi piš?

Srbija. Iz Belega grada. Kakor strela iz jasnega neba je udaril umor kneza Mihajla na narod srbski, pa stresel tudi ves svet, in to po vsej pravici, kajti ako zdaj s predrzno roko kdo vrže le iskrico v ta položaj, silen plamen turških homatij je gotov. Izprva se je mislilo, da je kako osebno maščevanje krivo grozovitega hudodelstva, al zdaj vladni list in „Vidovdan“ kar naravnost pravita, da 1858. leta iz dežele pregnani knez Aleksander Karađoržević je duša zakletve, kateri je padel knez Mihajlo. Dozdaj je še vse mirno. Skupščina si bode po deželni postavi volila novega kneza. Kakor se zdaj kaže, bode izvolila kneza Milana, 13 let starega sina Marije Obrenovićke, kterege je že ranjki knez, ker ni imel lastnega sina, odločil si za naslednika svojega.

Kursi na Dunaji 16. junija.

5% metaliki 57 fl. 60 kr.	Ažijo srebra 113 fl. 50 kr.
Narodno posojilo 63 fl. 45 kr.	Cekini 5 fl. 54 kr.

Vabílo k naročilu na „Novice“

za drugo polovico tega leta.

Častite naročnike, ki so naročeni le do konca tega meseca, in pa nove naročnike prosimo, naj se oglasijo kmalu, da brž prve liste prihodnjega meseca poredoma dobivajo. „Novice“ veljajo

za pol leta po pošti . 2 gold. 20 kr., — za četrtn leta 1 gold. 15 kr.;
za „ „ v tiskarnici 1 „ 80 „ — za „ „ — „ 90 „
za pošiljanje na dom v Ljubljani se plača 18 kr., za prenašanje napisa med letom 10 kr.

Naročnina naj se založniku (J. Blazniku na bregu hiš. št. 190) pošilja franko, to je, poštne prostá.

Kdor ima „Novice“, dobiva temeljitega poduka v gospodarskih in mnogovrstnih družih rečéh, brez kterege človek dandanes biti ne more, — zraven tega pa tudi vse izvé, kar se pri nas domá na Slovenskem in sicer po svetu imenitnega godí. Vse to ostane tudi vprihodnje zvesto vodílo národnemu našemu listu. Časi, v katerih živimo, so zeló važni in prihajajo vsaki dan važnejši; zato nam je beríla in po njem razjasnila treba. Kar je „Novicam“ o tem na pogrešek, da ne izhajajo vsaki dan, jim je od druge strani na korist, da to, kar prinesejo vsaki teden, je zrelo in dobro pretehtano. In poleg tega jim je cena zeló nizka.